

Evacuatie 1995... 25 jaar geleden!

We wisten helemaal niet wat het was, een evacuatie.

Eind januari stond het water van de Maas al enkele weken op de uiterwaarden van de Maas, het was gestegen tot halverwege de dijkhoogte. Maar ook aan de Waal stond het water tegen de dijk. In 1993 was dat ook zo geweest rond kerstmis. Naderhand waren er verschillende berichten dat het toen maar net goed was gegaan met de dijken.

Op verschillende plaatsen langs de Waal werd er eerder al lang gediscussieerd over de dijken die verhoogd en verzaamd moesten worden, maar actiegroepen hielden daar de poot stijf en ook huiseigenaren wilden geen duimbreed toegeven.

Bij de gemeente kon je in de dagen voorafgaand aan de evacuatie telefonisch informeren hoe hoog je huis stond. Zo kon je enigszins bedenken hoe hoog je de spullen moest bergen om ze bij een overstroming droog te houden.

Eind januari kwam het bericht dat de overheid in verband met het hoge water alle mensen en dieren uit het bedreigde gebied wilde evacueren. Op maandag 30 januari zou de beslissing worden genomen. Ieder werd geacht voor zichzelf te zorgen. Voor wie geen vervoer had kwamen bussen. In ieder geval zou er op de maandag geen school zijn.

Plotseling drong het tot ons door dat we weg zouden moeten. Meteen kwam de vraag: wat neem je dan mee? Zondagavond stond Alphen al vol verhuwagens, aanhangers en bestelbusjes en sleepte iedereen de dingen uit zijn huis waar hij elders een plaats voor wist. Grote problemen ontstonden natuurlijk voor bedrijven: waar laat je als garagebedrijf je auto's en waar moet een boer heen met zijn vee. Ook champignon- en witloftelers wisten zich geen raad.

Uit heel onverwachte hoeken kwam de hulp op gang: boeren in het hele land boden bedrijfsruimte aan, vakantiehuysjes konden door gezinnen worden betrokken, velen kregen een aanbod van familie of vrienden: kom maar naar ons.

Vijftientwintig jaar geleden... de communicatie stond nog in de kinderschoenen. Vrijwel iedereen had wel een (vaste) telefoon, maar voor het eerst bleek dat een telefoonlijn door te veel bellers "dood" kon zijn. Zondagavond namen velen al de beslissing om te vertrekken, zonder dat ze bij familie of vrienden een bericht achter konden laten waar ze naar toe gingen. Onvoorstelbaar nu, maar omdat niemand een mobieltje had was het toen nog normaal dat iemand niet te bereiken was. De paniek werd aangewakkerd door het gerucht dat, als de evacuatie afgekondigd zou worden, je zelf niks mee mocht nemen en alleen met een koffer in de bus zou moeten vertrekken. De bussen, die bij de Prins Willem Alexander brug klaar stonden, werden daarvoor als bewijs aangevoerd.

Sommige mensen woonden in Alphen op dijkhoogte en voelden er niets voor huis en haard te verlaten. Anderen wilden om andere redenen niet weg uit het gebied. Wat kon er allemaal wel niet gebeuren in de tijd dat er niemand was.

Op maandagmorgen 30 januari werd de beslissing op de radio bekend gemaakt dat iedereen dinsdagmiddag het gebied verlaten moest hebben. Wie nog even wat laatste boodschappen wilde halen in de winkel (die was er toen nog in Alphen) merkte dat daar natuurlijk ook de voorraad al was opgehaald en naar een veiliger plaats was gebracht. Een stoet van auto's vertrok over de weinige uitvalswegen van het Land van Maas en Waal. De weg naar Nijmegen raakte al snel helemaal verstopt waardoor het verkeer daar stil kwam te staan. De bus haalde in Alphen vier personen op, die we 's avonds terugzagen in het NOS-journaal.

De instructies vóór het vertrek waren: elektriciteit uitschakelen. Veel mensen hier hadden een grote diepvries waarvan de inhoud uiteraard verloren ging. Nadat iedereen was vertrokken werd het toezicht in het gebied overgelaten aan ME en brandweer.

Een groep illegaal achtergebleven Alphenaren maakte er het beste van. Zij bleven omdat ze gewoonweg niet weg wilden van hun dierbare spullen. Ze woonden bovenop of tegen de dijk, in een ark, of hadden genoeg spullen en boten om alsnog te vertrekken. Al vlug hadden de achterblijvers een doorbelketen gemaakt om op de hoogte te blijven van elkanders gesteldheid. In een buurt werd er elke dag op een andere locatie gekookt zodat ze bij elkaar kwamen en met elkaar de maaltijden deelden. Op woensdag werd door een twaalfstal mensen zelfs bij een kweker geholpen om zijn product te oogsten.

Er waren mensen die het privilege hadden om elke dag het gebied in te gaan. Deze werden telefonisch benaderd en dan brachten zij de krant en gevraagde

boodschappen mee. Ook gingen er spullen of kleren mee die dan bij hen thuis door evacués opgehaald werden.

Op ons evacuatieadres begon een onwerkelijk leven: het leek vakantie, maar er was natuurlijk een spanning en ongerustheid of alles wel goed zou gaan. Je woonde op een plek, onvoorbereid en zonder beseft hoe lang dat zou gaan duren. Je had geen idee waar de rest van je familie, vrienden of kennissen was gebleven. In Alphen moesten André van de Oever en Colinda Verburgt hun trouwdatum uitstellen, voor Lies van Erp-Bouman, die in deze periode is overleden, moest elders gezocht worden naar een plaats om te begraven... het leven was totaal ontregeld.

De spanning steeg toen het op dinsdag flink ging waaien en in Ochten de dijk ging schuiven. Hals over kop moest daar nu ook geëvacueerd worden evenals andere plekken in de Betuwe. Voor sommige mensen van hier, die daar maandag hun toevlucht hadden gezocht, betekende dat dat ze voor de tweede keer hun spullen moesten pakken.

Op woensdag zou de wind gaan draaien, maar gelukkig werd de windkracht daarna ook minder.

Vrijdag leek de situatie zodanig veranderd dat we terug zouden kunnen naar huis. Op zaterdagmorgen 4 februari om 7 uur werd deze beslissing bekend gemaakt en zo snel als het fatsoenlijk maar enigszins kon nam iedereen afscheid van zijn "redders" om te maken dat hij thuis kwam!

Zoekplaatje 20 jaar v.v. VIOS (6)

Deze foto is de zesde uitsnede van een grote groepsfoto die op 1 mei 1953 gemaakt werd ter gelegenheid van het twintigjarig jubileum van v.v. VIOS. Wie kan ons vertellen wie er op deze foto staan?

Oplossing zoekplaatje 20 jaar v.v. VIOS (5)

Bovenaan links: Jan (van Linnard) van den Heuvel, rechts Johan Lagarde, Midden links Kees Bossers en Lee de Leeuw,

Onder links: Burgemeester Baltussen, Piet Hol, Meester Lammers en Thé van Geffen. We danken Joke Kuijpers die ons de namen wist te vertellen.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Edohof
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Peer Witzel

Ben van Dijk

Adrie van Hoogstraten

Johan de Jong

tel. 56 2195

tel. 56 1942

tel. 56 2425

tel. 56 1557

email: wham@alphenaandemaas.com

www.alphenaandemaas.com